

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

EU-asetus uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamisesta (EU) 2022/2577

Soveltamisohje viranomaisille

Infotilaisuus 13.2.2023

Asetus

- Hyväksyttiin 22.12.2022
- Voimassa 18 kuukautta: 30.12.2022-30.6.2024
  - Komissio voi ehdottaa asetuksen voimassaolon pidentämistä
- Energiakriisiin liittyviä hätätoimenpiteitä
- Suoraan sovellettava Suomessa
- Antaa mahdollisuuden jäsenvaltioille rajoittaa tietyiltä osin asetuksen soveltamista
  - Vaatii kansallisesti laintasoista säädöstä
  - Tarkoituksena on antaa hallituksen esitys viimeistään syksyllä 2023
  - Siihen mennessä asetusta sovelletaan sellaisenaan

Soveltamisohje viranomaisille

- Julkaistu 8.2.2023
- Päivitetään myöhemmin
  - Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) tulee voimaan 1.6.2023
  - Kun kansallinen säädös rajauksista tulee voimaan
- Ruotsinkielinen versio julkaistaan noin kahden viikon päästä

Asetus: Kohde ja soveltamisala

- Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyt, jotka alkavat 30.12.2022-30.6.2024
- Asetuksessa kahdenlaista sääntelyä:
  1. **Määräajat** tiettyjen lupamenettelyiden kestolle – koskevat kolmenlaisia hankkeita: aurinkoenergalaitteita, lämpöpumppuja ja voimalaitosten päivitystä
  2. Uusiutuvan energian hankkeiden määrittely **erittäin tärkeän yleisen edun** mukaisiksi: käytännössä madaltaa kynnystä tiettyjen poikkeuslupien saamiselle

Hallinnolliset menettelyt, joihin asetusta sovelletaan Suomessa

- **AVI:** ympäristölupa, vesitalouslupa, poikkeus vesiluontotyyppien suojelusta sekä käyttöoikeuden myöntämistä koskevat menettelyt, jos ne käsitellään vesitalouslupamenettelyn yhteydessä
- **ELY:** poikkeus luontotyyppien suojelusta, YVA
- **Kunnat:** ympäristölupa, rakennuslupa, toimenpidelupa sekä suunnittelutarveratkaisu tai poikkeamispäätös, jos se käsitellään rakennuslupamenettelyn yhteydessä
- **Museovirasto:** Kajoamislupa
- **Tukes:** Käsittely- ja varastointilupa, rakentamislupa (biokaasun ja biometaanin putkisto), maakaasun varastoinnin rakentamislupa (sovelletaan myös biokaasulle)
- **Pelastusviranomainen:** Käsittely- ja varastointi-ilmoitus
- **Traficom:** Lentoestelupa
- **Valtioneuvosto:** Hyödyntämisoikeus
- **TEM ja Energiavirasto:** Hankelupa suurjännitejohdon rakentamiseen

→ Asetuksen lupamenettely koostuu näistä menettelyistä

Määräajat

Hanketyyppi	Lupamenettelyn kokonaiskesto enintään
Aurinkoenergalaitteet keinotekoisiiin rakenteisiin	3 kk
Olemassa olevien uusiutuvan energian voimalaitosten kapasiteettia kasvattava päivittäminen	6 kk
Lämpöpumput, sähköteho alle 50 MW (pois lukien maalämpöpumput)	1 kk
Maalämpöpumput, sähköteho alle 50 MW	3 kk

Määräaika koskee lupamenettelyä (sis. kaikki asetuksen soveltamisalan luvat+YVAN selostusvaihe)

Hankkeet, joihin määräaikoja sovelletaan (1/2)

- Aurinkoenergialaitteet **keinotekoisissa rakenteissa** + yhteydessä olevat energiavarastot (3kk)
  - Keinotekoiset rakenteet: esim. rakennusten katot, ei maassa sijaitsevat aurinkopuistot
  - Asennus on suljettu YVA-menettelyn soveltamisalan ulkopuolelle
- Max. 50kW aurinkoenergialaitteistot
  - Riippumatta siitä, ovatko keinotekoisissa rakenteissa vai ei
  - Hiljainen hyväksyntä: Lupa katsotaan myönnettyksi, jos viranomainen ei anna vastausta 1kk kuluessa hakemuksen jättämisestä

Hankkeet, joihin määräaikoja sovelletaan (2/2)

- **Olemassa olevien** uusiutuvan energian voimalaitosten **kapasiteettia kasvattava** päivittäminen (6kk)
  - Vain sähköä tuottavat laitokset
  - Esimerkiksi tehokkaamman tuuli- tai aurinkovoimalan rakentaminen vanhan tilalle tai uusiutuvan polttoaineen käytön lisääminen polttolaitoksessa
- Lämpöpumput
  - Maalämpöpumput, sähköteho alle 50 MW (3 kk)
  - Muut lämpöpumput, sähköteho alle 50 MW (1 kk)

Rajoitusmahdollisuus

- Jäsenvaltiot voivat jättää tietyt alueet tai rakenteet aurinkoenergialaitteiden ja lämpöpumppujen määräaikojen soveltamisen ulkopuolelle kulttuuriperinnön tai historiallisen perinnön suojeluun liittyvistä syistä taikka maanpuolustuksellisiin etuihin tai turvallisuuteen liittyvistä syistä.
- Enintään 50 kW aurinkoenergialaitteiden hiljaisen hyväksynnän osalta kynnyсарvoa voidaan laskea edellyttäen, että se on yli 10,8 kW.

Määräajan laskeminen

- Määräaikaan lasketaan mukaan vain **hallinnollinen käsittelyaika**
- Hallinnollinen käsittelyaika alkaa **täydellisen lupahakemuksen vastaanottamisesta**
- Täydellinen hakemus
  - Jos lausuntomenettely, kun hakemus kuulutetaan
  - Ei lausuntomenettelyä: viranomaisella on riittävät tiedot hakemuksen käsittelyyn
- Hallinnollinen käsittelyaika päättyy **lopulliseen päätökseen**

Hakemuksen täydellisyys ja määräajan laskeminen YVA-hankkeissa

- Määräaika koskee YVA-menettelyä näissä hankkeissa:
  - Olemassa olevien uusiutuvan energian voimalaitosten kapasiteettia kasvattavat päivityshankkeet (artikla 5), 6 kk määräaika
- Mihin osaan YVA-menettelyä määräaika kohdistuu?
  - Määräajan laskeminen alkaa arviointiselostuksen kuuluttamisesta ja päättyy YVA-menettelyn osalta perustellun päätelmän antamiseen
- Lupahakemuksen täydellisyyden edellytyksenä YVA-hankkeissa on YVA-menettelyn osalta:
  - Lupahakemus sisältää arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän
  - Jos hankkeessa järjestetään arviointiselostuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskuuleminen (YVAL 22.2 a §, YSL 44 §) tulee lupahakemuksen sisältää yhteysviranomaisen ja lupaviranomaisen välinen sopimus kuulemisten yhteensovittamisesta
  - Jos hanke edellyttää päätöksentekoa yksittäistapauksessa, mutta YVA-menettelyä ei edellytetä, tulee lupahakemuksen sisältää päätös arviointimenettelyn soveltamatta jättämisestä yksittäistapauksessa

Muuta huomioitavaa yhteysviranomaiselle

- Päivityshankkeen nykyisestä toiminnasta syntyneitä ympäristövaikutuksia ei tule ottaa huomioon voimalaitoksen päivittämistä koskevassa yhteysviranomaisen yksittäistapauspäätöksenteossa tai edellyttää niiden arviointia päivityshankkeen YVA-menettelyssä
  - YVA-lainsäädäntöä on tulkittava siten, ettei olemassa olevien ja/tai hyväksytyjen hankkeiden yhteisvaikutusten huomioon ottaminen koske päivityshankkeen nykyistä toimintaa
- Arviointiselostuksen kuulemisajan pituutta päättäessään sekä perusteltua päätelmää laatiessaan yhteysviranomaisen tulisi ottaa huomioon asetuksen mukaisessa määräajassa pysyminen, mutta asetus ei vaikuta näille vaiheille kansallisessa YVA-lainsäädännössä asetettuihin määräaikoihin
- Perustellusta päätelmästä tulisi ilmetä arviointiselostuksen kuulemiseen, mahdolliseen täydennyskuulemiseen sekä perustellun päätelmän laatimiseen käytetty aika
- Asetuksessa ei säädetä poikkeusta kansainvälisen kuulemisen järjestämisestä YVA-lain 28 §:n edellytysten täyttyessä

Määräaikoihin ei lasketa mukaan

- Laitosten, verkkoliitäntöjen ja verkkoinfrastruktuurin päivittämiseen ja rakentamiseen kulunutta aikaa, eikä verkon merkittäviin päivityksiin liittyvien hallinnollisten menettelyjen vaatimaa aikaa
  - Ellei samanaikaisesti ole käynnissä määräaikoihin laskettava lupamenettely
- Toiminnanharjoittajan valmistelua tai hakemuksen täydentämistä
  - Ehtona on, ettei viranomaisen käsittele hakemusta samanaikaisesti
- YVA-menettelyn päätöksentekoa yksittäistapauksessa
  - Jos YVA-päätöksessä edellytetään arviointimenettelyä, alkaa määräajan laskeminen siitä, kun arviointiselostus kuulutetaan
- YVA-menettelyyn kuuluvaa ennakkoneuvottelua, arviointiohjelmavaiheen kuulemista ja yhteysviranomaisen lausuntoa arviointiohjelmasta

Poikkeuslupamenettelyt, joihin erittäin tärkeän yleisen edun periaatetta sovelletaan

- Asetuksen 3 artiklaa (erittäin tärkeä yleinen etu) sovelletaan **edellisen dian menettelyihin liittyvään poikkeuslupaharkintaan** niissä tilanteissa, joissa suunnitellun uusiutuvan energian hankkeen toteutus johtaisi luonnonsuojelulaissa kiellettyyn seuraukseen
- Poikkeus lajisuojelusäännöksistä (LSL 39, 42.2, 47.2, 47.5, 49.1 §) luontodirektiivin liitteen IV lajien sekä kaikkien LSL soveltamisalaan kuuluvien lintujen osalta (ELY-keskuksen päätös)
- Poikkeus Natura 2000 –verkoston merkittävän heikentämisen kiellosta (valtioneuvoston päätös)

Erittäin tärkeä yleinen etu

- Luontodirektiivin poikkeusedellytykset luontodirektiivin artikla 16.1:
- Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja
- jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä: [= ja]
- **c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä...**
- Koskee luontodirektiivin liitteen IVa ja IVb lajeja
- ELY-keskuksen päätös
- Lisäedellytyksenä (artikla 3.3) etusijalle asettamista lajien suojelun osalta sovelletaan vain, jos ja siltä osin kuin toteutetaan asianmukaisia lajien suojelutoimenpiteitä, joilla edistetään lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista, ja kyseiseen tarkoitukseen on varattu riittävät taloudelliset resurssit ja alueet.

Kansanterveys ja yleinen turvallisuus = Erittäin tärkeä yleinen etu

- Lintudirektiivin poikkeusedellytykset lintudirektiivin artikla 9.1:
- Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole poiketa 5–8 artiklasta seuraavin perustein:
[= ja]
- a) **kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden turvaamiseksi,**
- Koskee kaikkia luonnonsuojelulain soveltamisalan lintulajeja (ei Metsästyslain lajeja)
- ELY-keskuksen päätös
- Lisäedellytyksenä (artikla 3.3) etusijalle asettamista lajien suojelun osalta sovelletaan vain, jos ja siltä osin kuin toteutetaan asianmukaisia lajien suojelutoimenpiteitä, joilla edistetään lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä tai ennalleen saattamista, ja kyseiseen tarkoitukseen on varattu riittävät taloudelliset resurssit ja alueet.

Tiivistys

- ELY-keskuksessa vireille tulevassa luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n tarkoittamaa poikkeusta koskevassa harkinnassa uusiutuvan energian tuotantolaitosten ja -laitteistojen suunnittelua, rakentamista ja käyttöä, verkkoon liittämistä, verkkoa ja varastointivoimavaroja koskevat hankkeet täyttävät poikkeuksen myöntämisedellytykset siltä osin, kun kyse on hankkeen luonteesta.
- Muut poikkeusperusteet myös täytyttävä, eli ei itsessään oikeuta poikkeuksen saamiseen

Erittäin tärkeä yleinen etu vs. Natura 2000

- Hanke tai suunnitelma merkittävästi heikentää niitä Natura 2000 –verkoston luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 –verkostoon (arviointi LSL 65.1-2 §:n mukaisesti)
- Hanke tai suunnitelma on toteutettava **erittäin tärkeän yleisen edun** kannalta [= ja] **pakottavasta syystä** eikä [= ja] vaihtoehtoista ratkaisua ole
- Valtioneuvoston päätös
- Jos alueella on priorisoitu luontotyyppi tai laji (luontodirektiivin liitteet I ja II osoitettu), on lisäksi edellytyksenä, että ihmisten terveyteen, yleiseen turvallisuuteen tai ympäristölle muualla koituviin erittäin merkittäviin suotuisiin vaikutuksiin liittyvä syy taikka muu **erittäin tärkeän yleisen edun** kannalta pakottava syy vaatii luvan myöntämistä taikka suunnitelman hyväksymistä tai vahvistamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa asiasta on hankittava komission lausunto. = **Ei tarvita lausuntoa, koska asetuksen mukaan on tällainen hanke**

Luonnonsuojelulaki 9/2023

- Ohje päivitetään ennen lain voimaantuloa 1.6.2023

Rajausmahdollisuus

- Jäsenvaltiot voivat rajoittaa kyseisten säännösten soveltamisen koskemaan alueensa tiettyjä osia sekä tietyn tyyppisiä teknologioita tai tiettyjä teknisiä ominaisuuksia käsittäviä hankkeita.
- Tarkoituksena on valmistella ja antaa asiasta hallituksen esitys viimeistään syksyllä 2023.

Kiitos!

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET